

Forslag til

Strategi for socialt iværksætteri

i Københavns Kommune

– udarbejdet af Københavns sociale iværksættere og virksomheder

SPOTLIGHT

PÅ SOCIALT
IVÆRKSÆTTERI

KOOPERATIONEN

Introduktion

Københavns sociale iværksætttermiljø har sammen taget initiativ til at udvikle en række anbefalinger til Københavns Kommune. Vi ønsker at sætte spotlight på den store værdi, vi skaber for byen og dens borgere – og inviterer hermed kommunen til dialog om, hvordan vi sammen kan skabe endnu større resultater. Det er vores håb og ønske, at de nyvalgte politikere til borgerrepræsentationen vil tage vores forslag til sig, og arbejde proaktivt for, at der kommer mere socialt iværksætteri i København.

Hvad mener vi, når vi siger socialt iværksætteri og socialøkonomiske virksomheder? Her taler vi om alle de virksomheder og iværksættere, der driver erhverv primært for at fremme særlige sociale og samfundsgavnige formål – gennem deres virke og gennem deres indtjening. Det samfundsgavnige formål kan have et socialt, beskæftigelses-, sundheds-, miljømæssigt og/eller kulturelt sigte.

Vi tror på, at sociale iværksættere og socialøkonomiske virksomheder baseret på stærke værdier som fællesskab, bæredygtighed og socialt ansvar, er en vigtig del af løsningen på de udfordringer, vores by står overfor. Det gælder både i forhold til at hjælpe samfundets svageste, skabe gode og rummelige arbejdspladser, sikre lige læring og muligheder for alle børn, reducere vores negative indvirkning på miljøet og klimaet, sikre sammenhængskraft og udvikling i byens kvarterer, og ift. at understøtte kultur og kreativitet som et middel til at opnå nogle af disse løsninger.

Anbefalingerne er lynudviklet på en intens formiddag af en bred skare af engagerede, kompetente og erfarne københavnske sociale iværksættere og virksomheder. Vi håber, at I vil tage anbefalingerne til jer som et idékatalog, og som et opdateret billede af, hvor vi ser udfordringer og potentialer i vores arbejde med at skabe et bedre København.

Vi ser frem til at indgå i dialog med den nye borgerepræsentation om, hvad vi håber, vil blive Københavns første strategi for socialt iværksætteri!

Med venlig hilsen

Settlementet, Naboskab, Hack Your Future, Merkur Andelskasse, Comeback Industries, Gadens Stemmer, Mellempfolkeligt Samvirke, Dare Gender, Bug Amok, Fødevarebanken, Peter Martin, Byens Helte, eGro, Brain Gain Group, Nowhereland, Student & Innovation House, Procesfacilitering, Kofoeds Skole, Send Flere Krydderier, Tech BBQ, Kooperationen og KPH.

Vi bakker op om anbefalingerne:

Askov Fonden, B Corporations, CSR Link, Lavuk, Logik & Co, HØRT, Væksthuset, Bugging Denmark, Fonden for Socialt Ansvar, FRAK, Frugtplukkerne, Incita, MÄRK, Sivil, Solibus, Sydhavns Compagniet, Blaffernationen, Kunst ud til folket, Testa Dox & Tales, Tech Savvy, Social Foodies og PingOut.

Se ud i verden

Socialt og kulturelt iværksætteri skaber ofte værdi, som rækker ud over kommune- og landegrænser. Og mange sociale iværksættere arbejder aktivt med til at bidrage til løsningen af FN's 17 Verdensmål. Det kan eksempelvis være målene, der omhandler Sundhed og Trivsel, Ligestilling mellem Kønnene, Bæredygtige Byer og Lokalsamfund eller Ansvarligt Forbrug og Produktion.

Vi opfordrer København til at se ud i verden efter inspiration til, hvordan man kan arbejde med socialt iværksætteri som en vigtig drivkraft til bæredygtig byudvikling med verdensmålene som pejlemærke.

Vidste I, at:

- Malmø Kommune har verdensmålene og samarbejdet omkring dem skrevet ind i den kommunale strategi?
- Kansas City har startet KC Startup Village, som er et helt kvarter dedikeret til sociale og kulturelle iværksættere?
- Washington DC's økonomiske strategi for 2021 har socialt, lokalt og kooperativ iværksætteri som omdrejningspunkt?
- Mange danske kommuner har en strategi for at fremme socialøkonomiske virksomheder, skønt få har et vækstlag, der kan sammenlignes med København?

Hvorfor skal København have en strategi for socialt iværksætteri?

Vi tror på, at sociale iværksættere og virksomheder baseret på stærke værdier som fællesskab, bæredygtighed og socialt ansvar, er en vigtig del af løsningen på de udfordringer, København og verden står overfor. Det gælder både i forhold til at hjælpe samfundets svageste, skabe gode og rummelige arbejdspladser, et rummeligt samfund, reducere vores negative indvirkning på miljøet og klimaet samt at sikre kultur, sammenhængskraft, udvikling og "det gode liv" generelt.

Her er syv gode grunde til, at København skal have en ambitiøs strategi for socialt iværksætteri:

1. Vores velfærdsmodel er under pres. Det stiller krav til nytænkning, og til at vi alle løfter i flok. Socialt iværksætteri er en god og billig måde at skabe innovation og nytænkning på. Sammen kan vi skalere det, der virker.
2. Socialt iværksætteri styrker medborgerskabet. Vi inddrager kunder, borgere og samarbejdspartnere. Samskab med os og skab et større politisk medejerskab hos lokalbefolkningen om byens udvikling. Med en strategi for socialt iværksætteri kan vi skabe flere stærke fællesskaber, hvor vi går sammen om at løse vores problemer.
3. Vi skal have en strategi for socialt iværksætteri, så bliver det synligt, at vi alle (kommune og sociale iværksættere) arbejder i samme retning. Vi skal formulere fælles mål, som vi kan hænge hinanden op på.
4. Den værdi, sociale iværksættere skaber for København, mangler anerkendelse. Vi lægger vores liv og sjæl i arbejdet, men kan savne anerkendelse og opbakning fra bl.a. kommunen. Med en strategisk indsats viser I os, at "vi tror på det her". Det vil være en kæmpe motivation for både nye og etablerede iværksættere.
5. Iværksætteri kan løfte kvarterer og lokalområder, og derfor skal værdien af socialt iværksætteri ved byudvikling synliggøres.
6. Det ordinære erhvervsliv kan indtænke og implementere de sociale iværksætteres DNA i deres virksomheder. Et erhvervsmæssigt fokus på 3 bundlinjer kan være et vigtigt redskab til at nå verdensmålene. Vi kan inspirere og vise vej, men I skal som kommune bakke op og stille krav.
7. Med en strategi kan vi sammenligne os med, og hente inspiration hos, andre byer.

Vision - Hvad er vores ønske for socialt iværksætteri i København?

København skal være Nordens, Europas og gerne hele verdens fyrtårn for socialt iværksætteri – et internationalt epicenter for impact drevet forretning.

På linje med Co2-neutralitet og cykelvenlighed skal mangfoldigheden i, og vækstvilkårene for, socialt iværksætteri være et primært internationalt kendetegn for København.

Fordi vi sammen vil skabe en by, hvor borgerne sammen tager ejerskab for deres liv, jobskabelse og lokalmiljø – frem for at læne sig tilbage og brokke sig over problemerne.

- Og hvor det er normalt at tænke socialøkonomisk og alle 3 bundlinjer (miljø, socialt og økonomisk) som en naturlig del af alle virksomheder, offentlige indsatser, uddannelsesinstitutioner mv.

6 anbefalinger til en strategi for socialt iværksætteri

- 1. Én kommunal strategi på tværs af forvaltninger**
- 2. Fysiske fælleskaber og netværk**
- 3. Rammevilkår og indkøb**
- 4. Stærk kobling til erhvervslivet**
- 5. Det lokale bindeled**
- 6. Rådgivning og vejledning**

1. Én kommunal strategi på tværs af forvaltninger

At fremme samfundsmæssig ansvarlig byudvikling og vækst gennem socialt iværksætteri skal være et tværgående og langsigtet strategisk satsningsområde for kommunen, der prioriteres i samtlige forvaltninger.

Vores forslag:

- **En strategi forankret på tværs af forvaltninger**

De sociale iværksættere løser udfordringer og skaber værdi på tværs af den kommunale forvaltnings afgrænsninger. En indsats for socialt iværksætteri bør derfor være forankret hos overborgmesteren, et tværgående udvalg i borgerrepræsentationen og/eller hos en administrativ styregruppe med deltagelse af samtlige forvaltninger. Strategien bør demonstrere en reel vilje til at arbejde på tværs, og også til at tage en vis risiko ift. at afprøve nye løsninger og samarbejdsflader.

Vi ved, at der i mange forvaltninger er blevet arbejdet med at udvikle tiltag, der har skullet fremme socialøkonomi og socialt iværksætteri. Vi håber, at disse tiltag, og flere til, vil kunne realiseres samlet i en social iværksætterstrategi, på en måde hvor de skaber optimal værdi på tværs af de kommunale forvaltningers grænser.

- **Opret et socialt virksomhedsråd**

- Opret et socialt virksomhedsråd, der er bredt sammensat af sociale iværksættere fra diverse områder samt politikere. Rådet fungerer som bindeled til de sociale iværksættere/virksomheder og kan være kommunens faglige rådgiver og sparringspartner.

- **Én indgang for sociale virksomheder**

- Visse kommuner har allerede én indgang for sociale iværksættere og socialøkonomiske virksomheder. I København er det endnu mere nødvendigt at tænke på tværs, da forvaltningerne er mere opdelt. Skab indgangen i samarbejde med de sociale iværksættere. Vi kunne godt drømme om:
 - En aktivistisk kontaktperson, der kender systemet og som kan banke døre ind til de rigtige forvaltninger og medarbejdere. Lidt ligesom Sharing Copenhagen.
 - En kontaktperson, der kan vejlede den sociale iværksætter ift. kontakten med kommunen: Hvordan skærer man det sociale pitch (elevatortalen) til? Hvordan undgår man, at bruge unødige ressourcer på administration og bureaukrati?
 - At minimum én ansat i hver forvaltning har grundlæggende indsigt i socialøkonomi.
 - Et ambassadørkorps af kommunale medarbejdere med viden om socialt iværksætteri. Vil også forankre og give god viden i kommunen.

- **Portal for socialt iværksætteri**

- Skab en portal, der kombinerer et "udfordringsoverblik" med et socialt "løsningsoverblik". Så kommunens medarbejdere ved, hvad der rør sig og kender til muligheder for samarbejder med sociale iværksættere - samtidig med, at de sociale iværksættere kan få et solidt overblik over de kommunale udfordringer, som de kan bidrage til løsningen af. Portalen kan være et godt redskab til at arbejde med udfordringer, der går på tværs af de forvaltningsmæssige områder.

- **Opret en pulje**

- Opret en pulje som alle forvaltninger smider en procentdel i og som skaber let tilgængelig adgang til midler til løsninger fra sociale iværksættere.

2. Fysiske fællesskaber og netværk

Som centrum for kommunens indsats etableres et eller flere fysiske fyrtårne/udviklingsmiljøer i internationalt niveau for sociale iværksættere.

Vores forslag:

- **Fysiske miljøer**

Fysiske fællesskaber er vigtige, for her kan man møde ligesindede og få afgørende netværk. Internationale erfaringer viser, at fysiske innovationsmiljøer for sociale iværksættere, herunder bl.a. de såkaldte *social impact hubs* og steder som KPH, kan skabe stor værdi.

Vi drømmer om ét eller flere fysiske huse (mødesteder) i København, der kan skabe netværk for både nye og konsoliderede sociale iværksættere:

- Med langsigtet opbakning fra Københavns kommune (5-10 år).
 - Et rummeligt og tværfagligt arbejdsfællesskab, der fokuserer på vidensdeling, sparring, idéudvikling og co-creation på tværs af sektorer.
 - Som er multifunktionelle, så de omfatter forskellige målgrupper og brugere.
 - Som også favner og skaber samarbejde med erhvervslivet, borgere samt kommunens embedsværk og politikere.
- **Lokaler til brug af socialøkonomisk virksomhedsdrift**
 - De socialøkonomiske virksomheder skal bedre kunne bruge de offentlige fysiske rammer. Det kan være tomme lokaler, biblioteker, skoler, køkkenfaciliteter der generelt er medvirkende til at skabe et møderum for sociale iværksættere og offentlige medarbejdere.

3. Rammevilkår og indkøb (med fokus på impact)

Københavns kommune skal have Danmarks mest fordelagtige rammevilkår for socialt iværksætteri og aktivt bruge kommunens indkøb som et redskab til at styrke de sociale iværksættere og deres impact. Rammevilkårene skal fremme socialt iværksætteri i et bredt perspektiv og ikke snævres ind til kun at være beskæftigelsesindsats.

Vores forslag:

- **Langsigtede aftaler og fordelagtige rammevilkår**
 - Giv os langsigtede aftaler og fordelagtige rammevilkår (økonomi, opstartshjælp, lokaler mv.), der baserer sig på brede forlig på tværs af partier. Bind de fordelagtige rammevilkår op på, at vi skaber impact - at vi giver noget igen.
- **Sammenhæng i beskæftigelsesindsatsen: Skab samarbejder og mål på det rigtige!**
 - Vi vil gerne et endnu tættere samarbejde med jobcenteret. Vi tror på, at vi ved at undgå unødigt videnstab og fragmenterede forløb kan skabe endnu større sammenhæng og værdi i beskæftigelsesindsatsen for den enkelte borger.
 - Bliv bedre til at måle på de mindre og realistiske skridt i beskæftigelsesindsatsen - og bedøm os på det.
 - Kræv at vi alle hjælper til i inklusionsindsatsen og hjælp os med det: SOF og BIF bør facilitere, at vi samskaber om social inklusion. Lokale iværksættere, projekter og erhvervsdrivende (der ikke har social inklusion som hovedformål) kan lave partnerskaber med sociale aktører (sociale organisationer og socialøkonomiske virksomheder), der bidrager med ekspertise i form af vejledning og som mentorer. På den måde kan vi sammen inkludere og flytte udsatte i vores aktiviteter.
- **Brug de kommunale indkøb som motor! Brug mulighederne i udbudsloven til at købe socialt og fremme socialt ansvar - også blandt de store kommercielle leverandører.**
 - Brug funktions- og innovationsudbud ift. at skabe de løsninger, vi alle vil have. Snak med os!
 - Brug reservationsmuligheder til socialøkonomiske virksomheder, hvor det er relevant.
 - Brug sociale klausuler og tildelingskriterier i ALLE indkøb - og mere kreativt.
 - Stil krav om socialt ansvar, etablering af rummelige arbejdspladser mv.
 - Stil krav om samarbejder med social- og lokaløkonomiske virksomheder. Fx ved partnerskab eller ved at leverandør selv indkøber fx 5 pct. fra en socialøkonomisk virksomhed.
 - Brug de små indkøbsaftaler (under udbudstærsklen) som redskab. Selvom det måske er mere ressourcetungt, kan det skabe kæmpe værdi for de sociale iværksættere og socialøkonomiske virksomheder. Kan bruges strategisk i udvikling af lokalområder.
 - Vær fair i udbud. Løft selv en del af risikoen ved indkøb af beskæftigelsesydelse - læg ikke hele risikoen ud på små socialøkonomiske virksomheder! Når kommunen laver udbud om pladser, og derefter ikke benytter sig af dem, sidder leverandørerne tilbage med lønudgifter mv., de ikke får dækket. Det kan store kommercielle virksomheder overleve, men kan være en stor byrde for små not-for-profit leverandører. Der bør være et "gulv", når der laves et beskæftigelsesudbud, hvor kommunen køber et minimum antal pladser og tager risikoen ift. at fylde dem op.

4. Stærk kobling til erhvervslivet

Københavns Kommune skal indtænke socialt iværksætteri i erhvervspolitikken og spille en aktiv faciliterende rolle ift. at skabe tæt netværk og samarbejde mellem erhvervslivet og socialøkonomiske iværksættere.

Vores forslag:

- **Stil krav til erhvervslivet og brug de sociale iværksættere som inspiration**

- Vi synes godt, at Københavns Kommune kan stille større krav til, at erhvervslivet bidrager til at styrke bæredygtigheden og den sociale sammenhængskraft i København. Særligt i forbindelse med kommunens indkøb af varer og ydelser. Støt eksplicit op omkring socialøkonomien og fremhæv de sociale iværksættere som inspiration til, hvordan private virksomheder kan arbejde med flere bundlinjer end kun den økonomiske.

- **Hjælp os med at skabe kontakten**

- Der ligger et stort potentiale i tættere samarbejde mellem den socialøkonomiske sektor og det private erhvervsliv. Københavns Kommune kan spille en vigtig rolle ift. at skabe kontakt og facilitere netværk mellem iværksættere, socialøkonomiske aktører og virksomheder.

- **Diversificer den aktive beskæftigelsesindsats**

- Vi ønsker os, at jobcentrene bliver mere opmærksomme på, hvordan sociale og kulturelle iværksættere, socialøkonomiske virksomheder og kommercielle virksomheder tilbyder for skellige ressourcer ift. at bringe udsatte ledige tættere på arbejdsmarkedet. Jobcentrene kan med fordel bruge socialøkonomiske virksomheder mere, bl.a. ved aktivt at facilitere samarbejder mellem socialøkonomiske og ordinære virksomheder om beskæftigelse.

- **Investeringer og kapital**

- Adgang af kapital er bredt anerkendt som en af de største barrierer for sociale iværksættere og socialøkonomiske virksomheder. Vi synes også, at Københavns Kommune har en rolle at spille her. Eksempelvis ved at:
 - Sætte yderligere skub i arbejdet med kommunale sociale investeringer og obligationer.
 - Arbejde proaktivt med at styrke den private finansiering, eksempelvis ved at støtte op omkring udvikling af private "sociale" investeringsfonde.
 - Hjælpe de sociale iværksættere med at søge fondsmidler og anden finansiering. Eksempelvis med vejledning eller ved at bakke op omkring iværksætterens business case og den værdi, den vil skabe for kommunen.

5. Det lokale bindeled

Københavns Kommune skal systematisk indtænke og støtte op omkring socialt iværksætteri i den lokale kvarters- og byudvikling og samarbejde tæt med lokale initiativer og iværksættere om udvikling og skalering af nye løsninger.

Vores forslag:

- **Ansæt en lokalorienteret "Community Manager"**, som hjælper de lokale sociale iværksættere - som "matchmaker" og skaber samarbejder. Personerne kunne sidde på de lokale fyrtårne, eksempelvis KPH, Greencubator, Student Innovation House, Kofoed Skole, Settlementerne etc. Personen kan også være et bindeled til lokaludvalgene.
- **Synlighed for lokale helte**
Gør det nemmere for de nye på området at blive fundet og taget seriøst. Sørg for også at lave samarbejder med de helt nye og små lokale iværksættere.
- **Opret en pulje** som alle lokaludvalg smider en procentdel i og som skaber let tilgængelig adgang til midler til løsninger fra sociale iværksættere på tværs af lokalområderne. På den måde kommer vi langt hurtigere til proof of concept og videre derfra.
- **Lokale fora for aktivt civilsamfundsindsats**
 - Hver bydel har et synligt mødested, digitalt/fysisk, hvor mennesker og organisationer, som vil løfte lokale problemstillinger, kan mødes og få/give hjælp og rådgivning ift., hvordan man bedst kommer videre. Disse fora bør have en kobling til lokaludvalgene eller kobles til lokale uddannelsesinstitutioner. Puljen skal gerne kunne dække lønmidler og fokusere på projekter med en fremtidig økonomisk bæredygtighed og forretningspotentiale.

6. Rådgivning og vejledning

Københavns Kommune skal i deres erhvervsfremmeindsats tilbyde relevant vejledning og rådgivningsforløb til sociale iværksættere med henblik på at skalere virkningsfulde løsninger.

Vores forslag:

- **Rådgivning i socialøkonomisk iværksætteri og forretningsdrift**

Hjælp os med rådgivning om udvikling af socialøkonomiske forretningsmodeller, der både har en økonomisk og samfundsmæssig bundlinje.

- Københavns Erhvervshus fungerer godt, men tilbuddene bør suppleres med ekspertise og specialviden med socialøkonomisk fokus.
- Kan suppleres med klippekortsordning med adgang til specialistrådgivning i revision, juridisk rådgivning ved opstart, SØV-registrering, selskabsform mv. Gerne fra rådgivere med social økonomisk indsigt.
- Eller endnu bedre: Støt os økonomisk i selv at lave et iværksætterhus (et socialt iværksætterkraftcenter), hvor vi har ansvaret, ejerskabet og bestemmer, hvad der skal tilbydes (bottom-up). Et center, der har fingeren på pulsen og møder behovene hos iværksætterne. Jf. anbefalinger om fysiske fællesskaber og netværk.
- Socialøkonomisk/civilsamfunds lederkursus. Man skal kunne nogle andre ting: Andre modeller, og ledelse af frivillige, udsatte mv.

- **Hjælp os med det sociale og med effekten**

- Lav standarder og vejled os ift., hvordan vi måler på den sociale effekt. Så I ved, hvad vi laver, og måler alle på det samme! Fortæl os hvilke effekter, I som kommune ønsker og har brug for.
- Giv sociale iværksættere og projekter (der ikke er specialister i netop beskæftigelse og socialt udsatte, men som har rum til dem) adgang til vejledning og mentorassistance ift. at tage udsatte målgrupper ind. Gerne fra socialøkonomiske virksomheder, der netop har ekspertise her.

- **Hjælp sociale iværksættere i et tidligt stadie med at lave alternative finansierings- (og forretnings-) strategier**

- Måske er iværksætterens løsning ikke noget, kommunen kan eller vil betale for. Men hvad er der så af finansieringsmuligheder, og er der andre, der kunne være kunder?
- Hvad gør vi, når projektf finansieringen nedtrappes? Forpligt jer til at hjælpe os videre: hvor kan vi gå hen, hvem skal vi have med?

- **Hiv iværksætterne ind i kommunen**

- Kan man som social iværksætter få fleksibel adgang til kommunens afdelinger? Lave feltarbejde i relevante institutioner? "Antropologiske kontorpladser". I kultur- og fritidsforvaltning, ungdomsskole, skoler etc.
- Vi får forståelse for systemet og reglerne, der gives gensidig inspiration og kontakter, og iværksætterne kan bringe noget energi ind i institutionerne.

Vores egne bidrag

Det er naturligvis ikke kun kommunen, der skal gøre en masse ting for os. Der er også en række opgaver, vi som sociale iværksættere vil løfte, så vi sammen kan skabe en mere bæredygtig by. Vi vil fx blive bedre til at...

- Samarbejde med erhvervslivet
- Finde private investeringer til sociale iværksætterinitiativer
- Købe ind fra hinanden
- Dele viden med hinanden
- Dele hinandens gode historier og resultater og skabe opmærksomhed om vores værdiskabelse
- Udbrede den tilgang, at samfundsudfordringer ikke er noget, vi brokker os over, men noget vi løser sammen
- Vejlede og hjælpe nystartede iværksættere på vej
- Give plads til forskellighed. Vi er et mangfoldigt felt. Der er mange måder at være social iværksætter og socialøkonomisk virksomhed på.
- Samle os i klynger og netværk efter formål, fx hvis det kan lette samarbejdet med kommunen.

Vi følger op på arbejdet med strategien i 2018, og vi glæder os til den videre dialog med politikerne.

Vi står naturligvis også til rådighed for Københavns Kommune, hvis der ønskes en uddybning af ideer og input.

Med flere...

